

Недоступен ни однин перевод.

ИФРОТГАРОЙ ЧУН КИРДОРИ НОМАТЛУБ

Аз рӯзе, ки мо Истиклолият ба даст овардем, дар ҷумҳуриамон як катор конунҳои соҳавие қабул гардиданд, ки ин ё он соҳаи ҷамъиятиро ба танзим мебароранд. Асоси ҳуқуқи мубориза бар зидди ифротгароиро дар Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Конун "Дар бораи мубориза бар зидди ифротгарой", санадҳои дигари конунгузорӣ ва асноди ҳуқуқи байналмилалӣ, ки аз тарафи Тоҷикистон эътироф карда шудаанд, ташкил медиҳад.

Соли 2003 Конуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи мубориза бар зидди ифротгарой" қабул карда шуд, ки мақсад аз қабули он пеш аз ҳама, риоя кардан ва ҳимоя намудани ҳуқуқ ва озодиҳои инсон, асосҳои сохти конституционӣ, таъмини яқинорчагӣ ва амнияти Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Тибки муқаррароти моддаи 3-и Конуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи мубориза бо экстремизм", ифротгарой зухуроти аз ҷониби ашхоси ҳуқуқӣ ва воқеӣ дар шакли амалҳои воқеан ҷафғаро инъикосёфта мебошад, ки ба бенизомӣ, тағйири сохти конституционӣ дар мамлакат, ғасби ҳокимият ва аз ҳуд кардани вақолатҳои он, барангехтани низои наҷодӣ, миллий, иҷтимоӣ ва динӣ даъват мекунад.

Вобаста ба ҷиғунагии амалҳои ҳуд, ифротгарой ба намудҳои гуногун ҷудо мешавад. Ифротгароии динӣ, сиёсӣ, миллию этникӣ ва идеологӣ. Имрӯзҳо ифротгароии динӣ ба ҳуд маънии васеъ пайдо кардааст. Дар бораи ифротгароии динӣ ҳамчун ҳодисаи махсусе суҳан рондан мумкин аст, ки оғози арзи вучуд кардани он ба солҳои 70-80-уми асри XX рост меояд. Инро мо дар Шарқ дар мисоли ҳаракати "Толибон", "Ал-Қоида" ва "Ҳизб-ут-таҳрир" мушоҳида карда метавонем. Дар Ғарб бошад, ифротгароии масеҳӣ низ воқеаҷӯрад.

Мо, миллиати тоҷик, дар ҳар шакле, ки набошад, ифротгароиро қабул надорем ва онро

шадидан махкум менамоем. Дар чомеаи мутамаддини имрӯза чӣ амалҳои ифротгарой ва чӣ амалҳои террористӣ зухуроти номатлуб мебошанд. Ифротгароиву терроризм, пеш аз ҳама, ҳукуку озодиҳои инсон ва шахрвандро поймол мегардонад. Дар охири асри XX ва ибтидои асри XXI амали бо номи "Терроризм" қувват гирифт.

Таърихи пайдоиши мафҳуми терроризм ба соли 1792 рост меояд. Террор ба забони муосир дар давраи инқилоби Фаронса бо кӯшиши жирондистҳо ва якобинчиён ворид шуд. Онҳо соли 1792 муттаҳид шуда, хоستانд шоҳро маҷбур кунанд, то вазирони ҳукуматро бо роҳбарони гурӯҳҳои тундрави чап иваз кунанд. Маҳз ҳамин вақт ходимони инқилоб эълон карданд: "Бигзор, террор масъалаи рӯз бошад".

Мутахассисон шаклҳои зуҳури терроризмро ба намудҳои гуногун ҷудо мекунанд. Терроризми давлатӣ, терроризми гурӯҳҳои муҳолифи давлат, терроризми байналмилалӣ ва дохилидавлатӣ. Аз рӯйи ҳислати иҷтимоӣ бошад, терроризмро ба терроризми иҷтимоӣ, динӣ ва этникӣ ҷудо мекунанд.

Мутаассифона, рӯз то рӯз амалҳои террористӣ дар ҷаҳон зиёд гашта истодаанд. Масалан, аз соли 1970 то соли 1980 дар тамоми дунё 1814 амали террористӣ анҷом ёфтааст ва аз соли 1980 то соли 1986 ин шумора ду баробар афзудааст. Тибқи ҳисоботи Департаменти давлатии ИМА, ҳамаҷола дар ҷаҳон аз 320 то 620 амалиёти террористӣ анҷом дода мешавад.

Агар ба таърих назар афканем, мебинем, ки дахҳо абармардони таърих хангоми руҳ додани амалҳои террористӣ ба ҳалокат расидаанд. Дар мисоли он мо гуфта метавонем, ки сарвазири Ҳиндустон - Индира Гандӣ 31 октябри соли 1984 аз дасти террористони сикх ба қатл расонида шуд. Солҳои 1990-1993 созимони террористии "Палангони озодибахши Талим Илама" дар Шри-Ланка қатли якҷанд шахсияти сиёсӣ, аз ҷумла сарвазири Ҳиндустон - Рачив Гандӣ (1991), президенти Шри-Ланка Ранасингх Премадас (1993) ва дигар ходимони баландрутбаи давлатию низомиро ба қатл расонидаанд. 9 сентябри соли 2001 фарзанди фарзонаи миллати афғон, вазири мудофияи Афғонистон Аҳмадшоҳ Масъуд зери ҳамлаи террористӣ қарор гирифта, аз тарафи ду нафар наворбардори араб, хангоми мусоҳиба додан ба қатл расонида шуд. Аз ҳама амалиёти террористии дахшатнок дар рӯйи ҷаҳон 11 сентябри соли 2001 дар ИМА руҳ дода буд. Дар ин рӯз ҳавопаймоҳои мусофирбари "Боинг", ки аз тарафи террористон гирифта шуда буданд, ба бинои дугоники Маркази савдои ҷаҳонӣ дар Ню-Йорк ва бинои Вазорати мудофияи Амрико (Пентагон) зада шуданд. Дар натиҷа, қариб 3000 нафар мардуми бегуноҳ кушта шуд. Ин амали террористӣ ба иқтисодиёти ИМА зиёда аз 120 млрд. доллар ҳисорот ворид сохт. Ба ин амали террористӣ созимони "Ал-Қоида" бо сарвари

Усома бен Ладен гунахкор доништа шуд. Усома бен Ладен бошад, аз тарафи Амрико террористи раками як эълон карда шуд. Пас аз ин амали террористӣ дар Гарб дар бораи терроризми исломӣ суханҳои зиёде меравад, ки ин андешаҳо комилан ғалат мебошад. Ислом ба монанди дигар динҳои ҷаҳонӣ нисбат ба хушунату зӯрварӣ муносибати манфӣ дорад. Ислом наметавонад сарчашмаи терроризм бошад.

Мутаассифона, дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аз соли 1990 инҷониб чандин амалҳои террористӣ анҷом дода шудаанд. Дар солҳои соҳибистиклолии кишвар беш аз 200 гурӯҳи трансмиллии террористӣ дастгир ва сарнагун карда шудаанд. Ин гурӯҳҳои террористӣ дар маҷмӯъ, беш аз 3000 ҷинойт, аз он ҷумла 170 амали террористӣ содир намудаанд.

Дар ҳар давраи таърихӣ симоҳои манфии пайдо мешаванд, ки меҳоханд ба давлату миллати ҳеш зарар расонанд. Дар ҷомеаи мутамаддини имрӯза ақсари ин гуна шахсиятҳо ҷавонон ташкил медиҳанд. Бархе ҷавонҳои ҷаҳонӣ нодони имрӯза бо ақидаи он, ки бар зидди ноадолатҳои ҷаҳон мубориза мебарем, силоҳ ба даст гирифта, зери шиори ба ном ҷаҳод, мардуми бегуноҳро ба ҳалокат мерасонанд. Онҳо ин амалҳои номатлуби худро аз номи дин ба анҷом мерасонанд. Дар ҳоле ки дар дини мубини ислом хушунату даъво катъиян манъ аст. Имрӯзҳо бархе аз ҷавонон бо роҳи фиреб, бо ваъдаҳои хушкӯ ҳолӣ, ба давлатҳои ҷангзада барои амалҳои номатлуби террористӣ ҷалб мегарданд.

Террористон аҳолии осоиштаро ба ҳалокат мерасонанд, иншооти гуногуни давлатию ҷамъиятиро валангор намуда, занону кӯдаконро ба асорат мебаранд, ёдгориҳои таърихиву фарҳангиро нобуд мекунанд ва дахл ба амалҳои номатлуби дигарро ба сомон мерасонанд. Оё сохтани муассисаҳои таълимӣ беадолатӣ аст? Оё бунёд намудани иншооти гуногуни давлатию ҷамъиятӣ беадолатӣ аст? Оё таваҷҷуҳи давлату ҳукумат нисбат ба занону духтарон, ки барои баланд бардоштани некуахлоқии мардум равона карда шудааст беадолатӣ аст?

Террористон, ҳатто масҷидҳоро ятимхонаҳо низ метарсонанд. Дар ҳоле, ки масҷид дар дини ислом ҷои муқаддас барои парастишу ибодат аст. Дар дини мубини ислом, ғамхорӣ намудан ба ятимон қори савоб ва аҷри бузург ба ҳисоб меравад. Ҳатто сари ятимро сила кардан худ савоб мебошад. Пас ҳулосае ба миён меояд, ки инҳо на мусулмонанду на ободкунандаи дини мубини ислом. Инҳо ҷаҳонро барои мақсади нопок ва амалҳои ғаразнокӣ ҳеш истифода мебаранд. Террористон танҳо як мақсад доранд, ин ҳам бошад, ба даст овардани маблағ ва боигарӣ мебошад.

Чумхурии Тоҷикистон ҳамчун узви комилхукуки чомеаи башар, аз он давлатхое ба шумор меравад, ки зидди ифротгарой ва терроризм мубориза мебарад. Имрӯзо аз чониби Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои муаззами миллат, фарзанди фарзонаи халки тоҷик, абармарди таърих, Президенти Чумхурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон пайваста ба ҷавонон таъкид карда мешавад, ки хонанд ва аз амалҳои террористию ифротгарой дур бошанд.

Хулоса, мо ҷавонон, дар чомеаи мутамаддини имрӯза бояд дарк намоем, ки ояндаи миллат хастем ва бояд аз тамоми амалҳои номатлуб, бахусус аз ифротгароиву терроризм дур бошем. Агар хоҳем, ки чомеаи мо бо суръат рушд кунад, пайваста баҳри омӯхтани илм талош варзем, зеро агар шахс соҳиби илму дониш, хираду заковат бошад, ҳеҷ вақт фирефтаи зухуроти манфии чомеа намегардад.

Шодмончон НУРУЛЛОЗОДА,

донишҷӯи курси 2 факултети ҳуқуқшиносии ДМТ